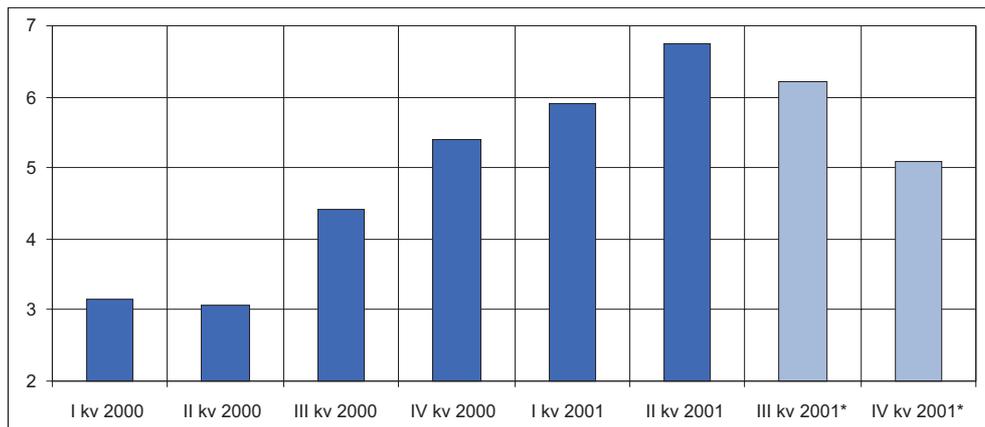

III INFLATSIION

Euroala mõju Eesti hindadele

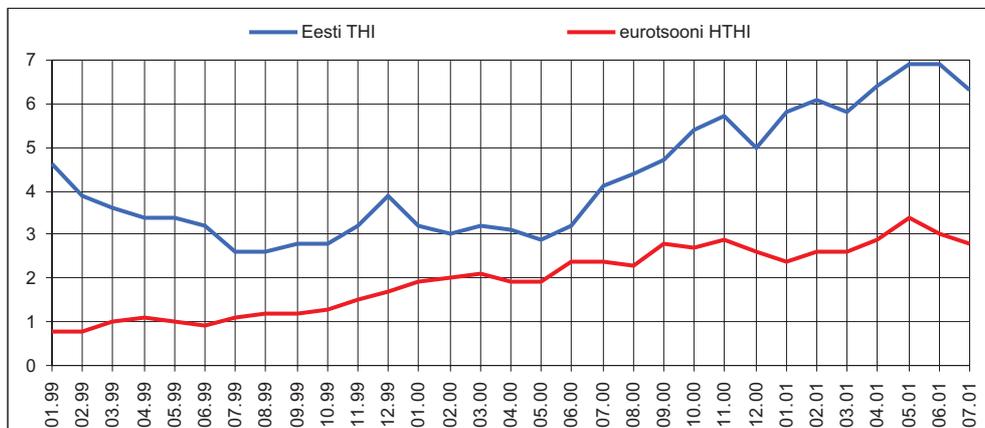
Pärast ligi aastapikkust kiirenemist pidurdus inflatsioonitempo tänavu suve alguses ning indikaatorid viitavad sellele, et edaspidi aeglustub hinnakasv nii euroalal kui ka Eestis. Kasvutempo alanemist toetavad eeskätt välistegurid (kütuse hinna ja dollari vahetuskursi mõningane langus), kuid toidukaupade osas on inflatsiooniline surve veel küllaltki tugev.

Eesti majandus läbis I poolaastal suhteliselt kõrge hinnatõusu perioodi, mille haripunkt jäi ilmselt II kvartalisse (vt joonis 3.1). Tarbijahinna tõusu aeglustumine on eeskätt tingitud arengust eurotsoonis (vt joonis 3.2). Arvestada tuleb asjaolu, et ligi 75% Eesti väliskaubandusest on seotud Euroopa Liidu riikidega. Maailma majanduse kasvutempo langus on mõjutanud ekspordi ja investeringuid oodatust enam ja ka eratarbimise kasv on olnud prognoositust väiksem, kuna energiakandjate ja toidu kallinemine on vähendanud reaaltulu. **Välisnõudluse kasvu aeglustumine on mõjunud pidurdavalt ka Eesti hindadele.** Samas oodatakse, et

Joonis 3.1. Eesti tarbijahinna aastakasv (%)

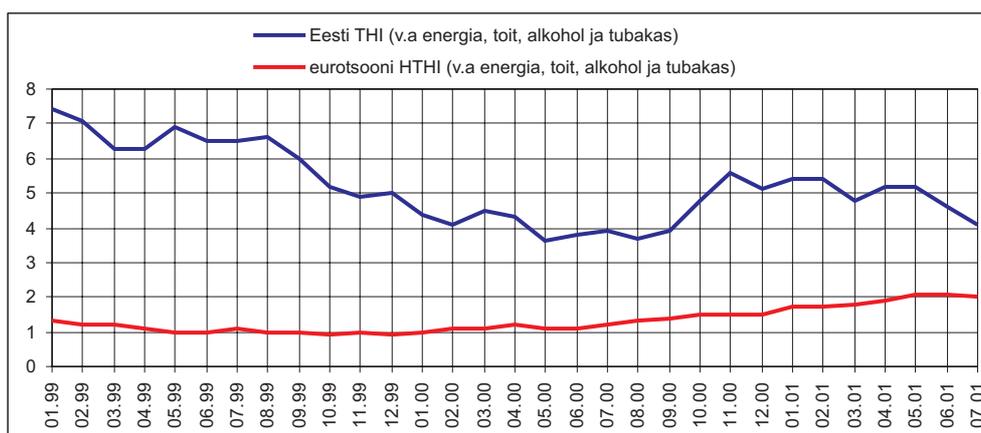
* prognoos

Joonis 3.2. Eesti ja euroala tarbijahinna aastakasv (%)

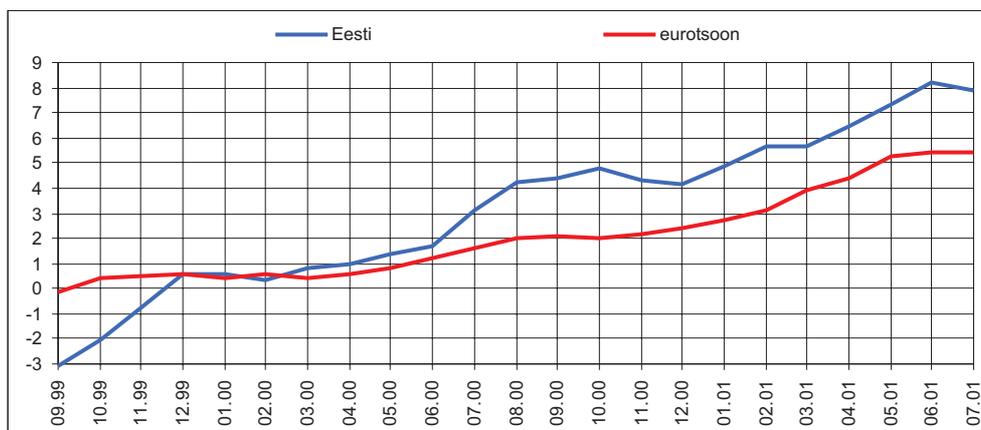
tarbijahinna väiksem tõus koosmõjus muude teguritega ergutab juba käesoleva aasta teisel poolel tarbimist eurosoonis ning järgmisel aastal peaks hinnakasv ka Eestis aeglustuma pikaajalise tasemeni.

Kuigi Eesti tarbijahindade tõus on olnud jätkuvalt suhteliselt kiire (juulis oli aastakasv 6,3%), on alust oodata selle aeglustumist, kuivõrd **viimane inflatsioonitempo kiirenemine oli olulisel määral seotud ajutise iseloomuga välisfaktoritega** (energiakandjate ja toidu kallinemine) ning viimaste hinnakasvu tempo enam märkimisväärselt ei kiirene. Tarbijahindade (v.a energia, toit, alkohol ja tubakas) aastakasv alanes juulis 4,1%ni. **Selline kaheprotsendipunktiline erinevus euroala vastavast näitajast on lähiajaloo väiksem** (vt joonis 3.3).

Joonis 3.3. Eesti ja euroala tarbijahinna aastakasv ilma energiakandjate ning toidu-, alkoholi- ja tubakahindadeta (%)

Toidukaupade kallinemine on viimasel aastal olnud kõige kaalukam inflatsioonitegur ning tinginud ligi 40% kogu toimunud hinnatõusust. **Teises kvartalis toiduainehindade kasvutempo enam ei kiirenenud ning juulis see isegi aeglustus.** Vaatamata sellele, et toiduainete hinnakasv on praegugi suhteliselt kiire nii Eestis kui ka eurosoonis, on viimase aasta jooksul toiduaineturul tekkinud surve kadumas ning seetõttu võib käesoleva aasta teisel poolel toiduainete hinnakasv aeglustuda (vt joonis 3.4).

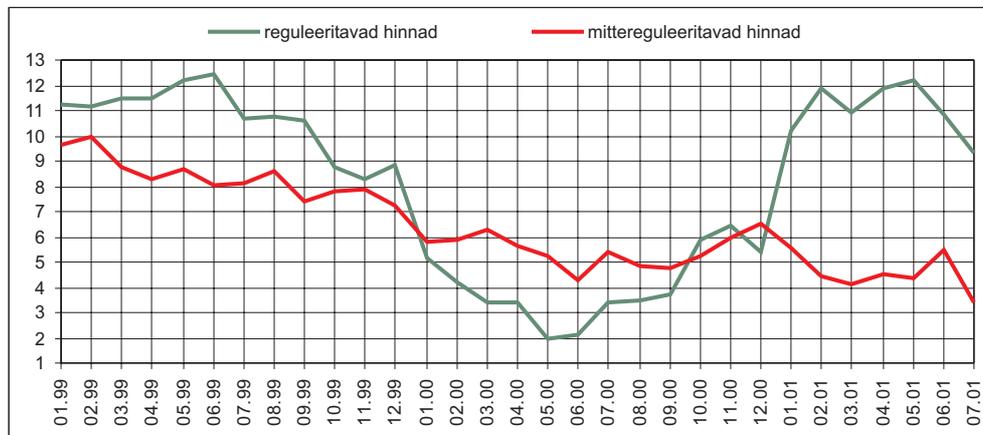

Joonis 3.4. Toidukaupade (toit, alkohol, tubakas) kallinemine Eestis ja euroalal (%)

Teiseks tähtsaks välisteguriks on viimasel ajal olnud energiakandjate (eelkõige nafta) kallinemise mõju. Kahe aastaga toornafta hind kolmekordistus (2000. aasta lõpus maksis barrel

naftat 34,5 eurot), seejärel hinnakasv pidurdus ning on 2001. aastal kõikunud vahemikus 30 ± 2 eurot barrel, kusjuures juunis-juulis hind jätkuvalt langes, jõudes 29,4 euronit. **Eestis aeglustus energiakandjate hinnakasv kahe kuuga 1,8 protsendipunkti** (mai-juuni 10,7–10,8%lt juulis 9,0%le), kuigi kütuse ning ka toidukaupade jätkuvalt suur hinnatõus on kokkuvõttes suhteliselt kõrge inflatsioonitaseme oluliseks põhjuseks. Lähitulevikus pole ette näha, et kütuse hind kuust kuusse sujuvalt langeks ning kütusega seotud inflatsiooniline efekt ei ole veel vaibumas.

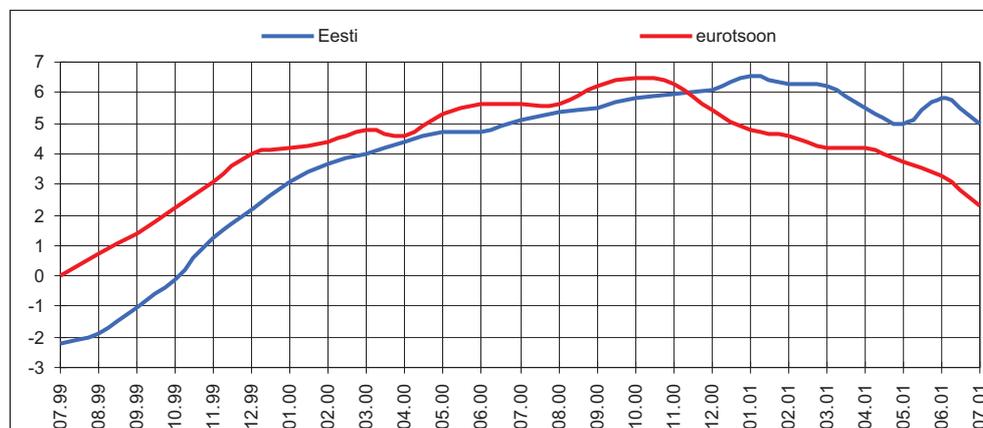
Ka sisemaiste teenusehindade kasvutempo pigem aeglustub. Esimesel poolaastal kahe aasta taguse tasemeni tõusnud administratiivselt reguleeritavate hindade kasvutempo juunis-juulis langes. Koos suletud sektori mittereguleeritavate hindade kasvu järjepideva aeglustumisega on see hinnatõusu tempo stabiliseerinud ja seda isegi alandanud (vt joonis 3.5).

Joonis 3.5. Suletud sektori 12 kuu hinnakasv (%)

Kokkuvõttes võib aasta teisel poolel ning 2002. aastal oodata tarbijahinna kasvutempo aeglustumist. See peaks olema suhteliselt järjepidev, kuid võimalikud on ajutised kõrvalekalded.

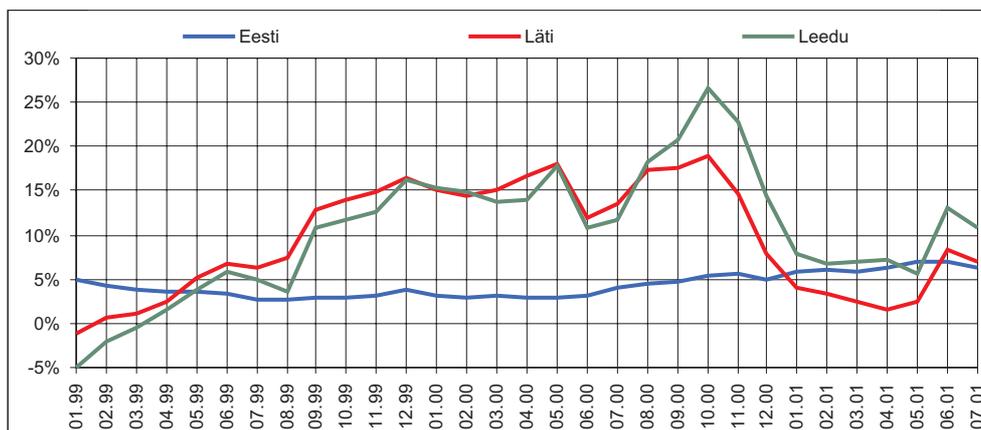
Kuna Eesti on maailmaturul hinnavõtja rollis, siis võib eeldada, et välishindade muutused kanduvad üle ka Eesti tootjahindadesse. Seetõttu tingib eurotsooni ühe olulisema indikaatori – tööstuse tootjahinnaindeksi – langus ka Eesti tootjahindade kasvu aeglustumise. Olulist rolli mängib siin eelkõige energiakandjatega imporditava inflatsiooni kasvutempo langus (vt joonis 3.6).

Joonis 3.6. Tööstustoodangu tootjahindade aastakasv (%)

Krooni reaalkurss

Kuigi Eesti kroonides väljendatud Läti ja Leedu hinnatase on Eesti omast kõrgem, ei ole hinnatõus neis riikides olnud viimasel ajal märkimisväärselt väiksem. Vahe on ainult selles, et Eesti krooni reaalkurss tõuseb euro suhtes üksnes inflatsiooni tõttu, Läti lattu ja Leedu lattu aga kallinevad nii inflatsiooni kui ka nominaalkursi muutumise tõttu (vt joonis 3.7).

Joonis 3.7. Eesti kroonides väljendatud tarbijahinna aastakasv